

KONCERT SLOVENSKEJ SAKRÁLNEJ HUDBY 20. STOROČIA

SCHOLA MINOR:

Eva Šušková – mezzosoprán

Tomáš Šelc – basbarytón

Katarína Ďurdinová – spev

Júlia Urdová – spev

Juraj Tomka – husle

Sylvia Urdová – organ, spev

SKALICA – Jezuitský kostol sv. Františka Xaverského

19. októbra 2022 (streda) / 19:00 hod.

v rámci konferencie **Hudba a liturgia** Slovenskej národnej skupiny IAML

Hlavný organizátor:

hudobné centrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

**Slovenská sakrálna
hudba 20. storočia**
www.hc.sk

Spoluorganizátori:

PROGRAM KONCERTU

Gregoriánsky chorál: **JESU CHRISTO VERBO DEI**

Mikuláš Moyzes (1872 – 1944): **MISSA BREVIS** pre jednohlasný spev a organ – premiéra
Kyrie / Gloria / Credo / Sanctus / Agnus

Viliam Figuš-Bystrý (1875 – 1937): **ADORO TE DEVOTE**, op. 88, č. 6 – premiéra

Mikuláš Schneider-Trnavský (1881 – 1958): **AVE MARIA (in B)**

Eugen Suchoň (1908 – 1993): **ZDRAVAS, MÁRIA**, ESD 111, č. 2

Eugen Suchoň (1908 – 1993): **SLOVENSKÁ JEDNOHLASNÁ OMŠA**
Kyrie / Gloria / Sanctus / Agnus – premiéra

Viliam Figuš-Bystrý (1875 – 1937): **ZDRAVAS´ BUĎ, PANNÓ MARIA!**, op. 7, č. 1
(inštrumentálna verzia)

Štefan Németh-Šamorínsky (1896 – 1975): **AVE MARIA** č. 3, op. 32 – premiéra

Štefan Németh-Šamorínsky (1896 – 1975): **MISSA BREVIS in A**, č. 2, op. 19 – premiéra
Kyrie / Gloria / Credo / Sanctus / Benedictus / Agnus / Dona nobis

Ernö Zahovay (1913 – 1998): **AVE MARIA** – premiéra

Ladislav Stanček (1898 – 1979): **11 AVE MARIA**, op. 17a

Mikuláš Moyzes (1872 – 1944): **Missa brevis** pre jednohlasný spev a organ – premiéra
Kyrie / Gloria / Credo / Sanctus / Agnus

Mikuláš Moyzes je autorom troch zachovaných omšových kompozícií: *Missa in C maior* pre zbor a orchester vznikla roku 1907, *Missa in d minor* pre sóla, zbor a orchester je z roku 1929. Dnešná *Missa brevis* predstavuje rekonštrukciu azda nedokončenej skladby pre jednohlasný spev a organ, v ktorej absentuje *Benedictus*, avšak autor v poznámke uvádza potrebu uviesť hymnus *Jesu dulcis memoria* v rámci omše.

Viliam Figuš-Bystrý (1875 – 1937) : **Adoro te devote**, op. 88, č. 6 – premiéra

Hoci bol banskobystričský skladateľ Viliam Figuš-Bystrý protestant, v jeho diele nájdeme aj skladby s určením pre katolícky rítus. Jeho cykly šiestich ofertórií op. 88 a 89 vznikli

najpravdepodobnejšie na podnet Alexandra Albrechta a Miloša Ruppeldta, keďže sa skladby v nich zahrnuté premiérovali v rámci Albrechtových koncertov Cirkevného hudobného spolku, ktoré zasa na podnet Miloša Ruppeldta prenášal priamym prenosom Slovenský rozhlas. *Adoro te devote* je finálne ofertórium z opusu 88 (1932) a je určené pre sólový bas a organ.

Mikuláš Schneider-Trnavský (1881 – 1958): Ave Maria (in B)

Trnavský regenschori Mikuláš Schneider-Trnavský bol nepochybne najplodnejším i najvplyvnejším novodobým slovenským cirkevným skladateľom. Viacnásobne tiež zhudobnil aj modlitbu Ave Maria. Ave Maria (in B) pre soprán, husle a organ z roku 1910 využíva hudobný jazyk minimalizmu, ktorý sa objavil v Spojených štátoch amerických až o pol storočia neskôr.

Eugen Suchoň (1908 – 1993): Zdravas, Mária, ESD 111, č. 2

Suchoň sa zúčastnil príprav tvorby slovenskej verzie liturgického spevníka svojou Slovenskou omšou. Na sklonku života však vytvoril aj *Tri modlitby* v slovenskom jazyku, ktoré sú určené pre jednohlasný prednes (*Otče náš, Zdravas' Mária, Verím*). Svoje modlitby zveril Petrovi Mikulášovi.

Eugen Suchoň (1908 – 1993) Slovenská jednohlasná omša – premiéra

Kyrie / Gloria / Sanctus / Agnus

Suchoňova Slovenská jednohlasná omša predstavovala autorovu reakciu na podnety druhého vatikánskeho koncilu, zvolaného pápežom Jánom XXIII. (1962 – 1965). Tu sa rozhodlo o možnosti používania národných jazykov v rámci bohoslužieb i o reforme bohoslužby. Organizátorom projektu slovenskej liturgie sa stal Juraj Lexmann a Suchoň do tohto projektu skomponoval v rokoch 1977 – 1978 svoju omšu, pričom využil nielen slovenský jazyk, ale aj intonácie, ktorých pôvod môžeme hľadať v modálnom jazyku slovenskej ľudovej piesne.

Viliam Figuš-Bystrý (1875 – 1937): Zdravas' bud', Panno Maria!, op. 7, č. 1 (inštrumentálna verzia)

V diele Viliama Figuša-Bystrého nájdeme skladbu Zdravas' bud', Panno Maria! op. 7, č. 1 pre hlas a organ (Veľká Slatina, 2. 9. 1902), ako aj dve zhudobnenia modlitby Ave Maria pre hlas, husle a organ (Banská Bystrica, 3. 3. 1933 – in G; Banská Bystrica 8. 3. 1933 – in e).

Štefan Németh-Šamorínsky (1896–1975): Ave Maria, č. 3, op. 32 – premiéra

Németh-Šamorínsky zhudobnil modlitbu Ave Marie počas svojho pôsobenia na poste organitu v bratislavskej Katedrále sv. Martina trikrát. Ave Maria č. 1, op. 4 vznikla roku 1923 po jeho nástupe na toto miesto – skladba má dve verzie pre vyšší a nižší hlas, ako aj verzie s organovým alebo orchestrálnym sprievodom. Ave Mariač. 2 je z roku 1928 a je určená pre soprán, miešaný zbor a organ; takisto existuje aj jej orchestrálna verzia. Napokon Ave Maria č. 3, p. 32, vznikla pred zánikom bratislavského Cirkevného-hudobného spolku roku 1947, takisto vo verziách pre nižší alebo vyšší hlas, resp. pre organ alebo sláčikový súbor.

Štefan Németh-Šamorínsky (1896–1975): *Missa brevis in A*, č. 2, op. 19 – premiéra

Missa brevis č. 2 in A, op. 19 (1933)

Kyrie. Andante

Gloria. Allegretto. Lento. Allegretto

Credo. Con moto. Lento. Tempo I. Lento. Tempo I. ma un poco più mosso

Santus. Quietissimo. Poco più mosso

Benedictus. Andante

Agnus. Andante

Dona nobis. Con moto

Štefan Németh-Šamorínsky (29. 9. 1896 Šamorín – 31. 1. 1975 Bratislava) študoval hru na organe (Aladár Zalánffi) a skladbu u Lea Weinerja, absolvoval tiež hru na klavíri v triede Franza Schmidta a hru na organe u Franza Schütza na viedenskej majstrovskej škole (do 1923). Roku 1921 sa stal organistom Katedrály sv. Martina v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1953, a zároveň bol pedagógom bratislavskej Mestskej hudobnej školy. Od roku 1940 pôsobil aj na bratislavskom Konzervatóriu a od roku 1949 na VŠMU. Po celý život bol činný ako koncertujúci umelec, dirigent i ako pedagóg.

Némethove sakrálné kompozície vznikali počas jeho pôsobenia v Cirkevnom hudobnom spolku v Katedrále sv. Martina a tu bývali aj uvedené. Skomponoval štyri *Krátke omše (Missa brevis)* – tri pre barytón a organ (in F – 1921, in A – 1933, in g – 1936) a jednu pre dvojhlasný detský zbor a organ (1943), tri modlitby *Ave Maria* (1. pre soprán / alt a organ / orchester – 1923; 2. pre soprán, zbor a organ / orchester – 1928; 3. pre soprán / alt a organ / orchester – 1947), *Pater noster* pre zbor a organ / orchester, 1925; *Domine, Deus virtutum* pre mužský zbor, a organ / pre sláčikové kvarteto a organ / orchester a organ, 1939). Jeho najvýznamnejším sakrálnym dielom je *Missa Posoniensis* pre sólové hlasy, zbor, orchester a organ z roku 1940 – jej premiéra bola 20. 5. 1943 v Katedrále sv. Martina.

Tri *Missae breves* Németha-Šamorínskeho sú určené pre nízky hlas (barytón) a organ. Zhudobňujú liturgický text, ktorý je skrátene v častiach *Gloria* a *Credo*. Špecifickou črtou všetkých piatich Némethových omší je rozšírená kóda časti *Agnus Dei*, ktorá sa rozrastá na samostatnú, siedmu časť omšového cyklu *Dona nobis pacem*. Táto prosba či výzva k pokoju alebo k mieru tvorí vlastne posolstvo celej omšovej kompozície.

Ernö Zahovay (1913 – 1998): *Ave Maria* – premiéra

Štúrovský skladateľ, kapelník a klavirista Ernő Zahovay sa po celý svoj život venoval žánru populárnej hudby; *Ave Maria* pre hlas, husle a organ patrí k jeho posledným zachovaným kompozíciám.

Ladislav Stanček (1898 – 1979): *Ave Maria*, op. 17a

Schneider-Trnavský, Rosinský a Stanček predstavujú trojicu slovenských skladateľov, ktorí sa neprestali venovať kompozícii sakrálnej hudby určenej pre katolícku liturgiu, ani v rokoch pre cirkev najnepriaznivejších, teda v dobe po komunistickom prevrate.

Stanček po ukončení štúdia organovej hry v Brne nastúpil na miesto regenschoriho v bratislavskom Blumentáli, kde pôsobil v rokoch 1928 – 1935. V roku 1932 tu vznikla aj jeho dvojhlasná *Ave Maria*, op. 17a.